

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-51/16-103/
Podgorica, 28. decembar 2016. godine

INFORMACIJA
SA SASTANKA PREDSEDNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE
DR HALILA DUKOVIĆA SA EKSPERTOM SAVJETA EVROPE QUENTIN REEDOM,
održanog 21. decembra 2016. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković sastao se sa ekspertom Savjeta Evrope Quentin Reedom koji je boravio u Crnoj Gori u okviru ekspertske misije organizovane u sklopu Horizontalnog programa za Zapadni Balkan i Tursku - Projekta za borbu protiv ekonomskog kriminala u Crnoj Gori, podržanog od strane Evropske unije, a koji sprovodi Savjet Evrope.

Sastanak je održan 21. decembra 2016. godine u Skupštini Crne Gore.

Sastanku je prisustvovala i Ana Selić, službenica za projekte u Kancelariji za programe Savjeta Evrope u Podgorici.

Ana Selić, službenica za projekte u Kancelariji za programe Savjeta Evrope u Podgorici je saopštila da je cilj misije procjena sprovođenja Etičkog kodeksa poslanika, kao i odredbi Zakona o sprječavanju korupcije koje se tiču sukoba interesa kod poslanika. Ova procjena će biti upotrijebljena kako bi se razvile smjernice za poslanike i na taj način doprinijelo ispunjavanju preporuka iz Izvještaja četvrte evaluacione runde GRECO-a. Cilj je da ekspert Reed prikupi informacije o praktičnoj primjeni regulatornog okvira za etiku i sprječavanje sukoba interesa kod poslanika i da definiše konkretne preporuke za unaprjeđenje. S obzirom da je Odbor za ljudska prava i slobode nadležan za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika, zamolila je predsjednika Odbora da ih upozna sa iskustvima u ovoj oblasti sa posebnim akcentom na prijave za kršenje Kodeksa, njihovo procesuiranje, sadržinu prijava i ishod postupanja.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je upoznao eksperta sa ključnim odredbama Etičkog kodeksa poslanika, donesenog u decembru 2014. Saopštio je da je Etičkim kodeksom poslanika utvrđeno da je nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika u nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode. Podsjetio je da je u pripremi Etičkog kodeksa poslanika bilo dilema da li da se formira posebni odbor za nadzor nad primjenom i poštovanjem Kodeksa, ali je stav Kolegijuma predsjednika Skupštine bio da ne treba formirati nove odbore, već da se time bavi Odbor za ljudska prava i slobode.

Predsjednik je pojasnio da su Etičkim kodeksom utvrđena etička načela i standardi ponašanja kojih treba da se pridržavaju poslanici u obavljanju svojih dužnosti, a cilj Etičkog kodeksa je očuvanje, afirmacija i unaprjeđenje dostojanstva i ugleda poslanika i jačanje povjerenja građana prema Skupštini. Istakao je da Etički kodeks poslanika ne sadrži detaljno razrađene odredbe o sprječavanju sukoba interesa i zabrani korupcije, jer se svega tri člana Kodeksa odnose na ovu problematiku, ali je ova oblast detaljno regulisana Zakonom o sprječavanju korupcije. U Skupštini Crne Gore djeluje i Odbor za antikorupciju koji se detaljnije bavi ovom problematikom.

Predsjednik Duković je upoznao eksperta Savjeta Evrope i sa pet prijava podnesenih zbog kršenja odredbi Kodeksa, kao i sa problemima sa kojima se Odbor susreo u nadzoru nad primjenom i praćenjem Etičkog kodeksa. Naveo je da se u prijavama uglavnom ukazivalo na neprimjereno i nedolično ponašanje poslanika kojim se narušava ugled Parlamenta i na korišćenje riječi i izraza kojima se omalovažavaju druga lica i vrijeđa njihovo dostojanstvo, što je suprotno načelima profesionalne etike i opšte kulture.

Predsjednik Odbora je saopštio da je Etičkim kodeksom poslanika utvrđeno da zamjenik predsjednika saziva Odbor na sjednicu i predlaže dnevni red sa aktima koji se odnose na povredu Kodeksa. Iako je ta odredba utvrđena u namjeri da opozicija aktivno učestvuje u primjeni Etičkog kodeksa, u praksi se Odbor susreo sa problemima. Naime, zamjenica predsjednika Odbora pripadala je Demokratskom frontu koji je od septembra 2015. godine bojkotovao rad Parlamenta i radnih tijela, pa

zamjenica predsjednika nije sazivala sjednicu Odbora povodom prijave za kršenje Etičkog kodeksa. Iz tog razloga, prvu sjednicu Odbora posvećenu kršenju Etičkog kodeksa poslanika, shodno odredbama Poslovnika Skupštine, sazvaio je tadašnji predsjednik Skupštine. Međutim, sjednica nije održana zbog nedostatka kvoruma. Stoga, predsjednik Odbora smatra da je neophodno pronaći odgovarajući model kako bi se obezbijedila efikasna primjena Etičkog kodeksa poslanika, jer sadašnji model ne pruža sigurnost u radu.

Ekspert Savjeta Evrope Quentin Reed je saopštio da je cilj njegove posjete procjena sprovođenja Etičkog kodeksa poslanika i Zakona o sprječavanju korupcije i najavio je pripremu vodiča, odnosno širih smjernica za poslanika koje treba da doprinesu podizanju svijesti o Etičkom kodeksu poslanika i o drugim pitanjima koja se tiču etike i integriteta. U tom pogledu, važnim smatra i podizanje svijesti o Zakonu o sprječavanju korupcije i Zakonu o lobiranju. Saopštio je da su mu podaci koje je predstavio predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode veoma korisni radi sagledavanja šireg konteksta implementacije Etičkog kodeksa.

Interesovalo ga je sa kojim problemima se Odbor najčešće susretao u nadzoru nad primjenom Etičkog kodeksa, da li ima problema u vezi sa korupcijom, neprisustvom poslanika sjednicama Skupštine, radnih tijela i njihovom neaktivnošću.

Predsjednik Duković je pojasnio da su Zakonom o sprječavanju korupcije propisane mjere za sprječavanje sukoba javnog i privatnog interesa, ograničenja u vršenju javnih funkcija, podnošenje izvještaja o prihodima i imovini javnog funkcionera, zaštita lica koja prijavljuju ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, kao i druga pitanja od značaja za prevenciju i sprječavanje korupcije. Saopštio je da su poslanici, kao javni funkcioneri u obavezi da poštuju utvrđena načela. Takođe, dužni su i da podnose izvještaj o prihodima i imovini. Zakonom je definisana mogućnost da se javni funkcioner obrati Agenciji za sprječavanje korupcije zahtjevom za davanje mišljenja da li je u konfliktu interesa.

Kada je riječ o prijavama za kršenje Etičkog kodeksa, još jednom je podsjetio da se u njima ukazivalo na korišćenje riječi i izraza kojima se omalovažavaju druga lica i vrijeđa njihovo dostojanstvo, što je suprotno načelima profesionalne etike i opšte kulture, a ne na slučajeve korupcije, jer to nije naglašen problem. Predsjednik je ocijenio da je crnogorski Parlament nekada bio uzor svim parlamentima u okruženju po pitanju političke kulture i poštovanja etičkih principa, ali da se stanje od 2015. godine i početka protesta opozicije promijenilo.

Predsjednik je dodao da članovi Odbora za ljudska prava i slobode pripadaju različitim političkim partijama i prilikom izjašnjavanja o prijavama povodom kršenja Etičkog kodeksa poslanika za očekivati je da će se izjašnjavati politički. Kada je riječ o prisustvu poslanika na sjednicama Skupštine i radnih tijela, predsjednik Duković je saopštio da se u praksi često dešava da sjednicama ne prisustvuje značajan broj poslanika, već samo oni koji su usko specijalizovani za akt koji se u tom trenutku razmatra na sjednici. Takođe, sada sjednicama Skupštine i radnih tijela ne prisustvuju opozicioni poslanici koji bojkotuju rad Parlamenta.

Predsjednik Odbora smatra da kazne za nepoštovanje Kodeksa možda nijesu adekvatne, jer je propisano da se za nepoštovanje Kodeksa mogu izreći opomena, javna opomena i udaljenje sa sjednice, a ne postoji novčana kazna za kršenje Kodeksa koja bi vjerovatno bila najefikasnija.

Ekspert Reed je podsjetio da je Zakonom o sprječavanju korupcije propisana obaveza davanja izjave od strane javnog funkcionera o postojanju privatnog interesa prilikom učešća u raspravi i odlučivanju u stvari u kojoj on ili povezano lice sa javnim funkcionerom ima privatni interes i ukazao da se, po Zakonu, ta odredba ne odnosi na poslanike i odbornike. Podsjetio je i da je u Nacrtu zakona bilo predloženo da poslanici i odbornici nemaju obavezu da se povuku iz glasanja, ali da imaju obavezu da saopšte ukoliko postoji privatni interes u vezi sa konkretnom stvari. Upitao je poslanika Dukovića kakav je njegov stav po tom pitanju- da li smatra da bi poslanik trebalo da prijavi privatni interes i da se povuče prilikom glasanja o konkretnoj stvari. Ekspert je mišljenja da je veoma važno obezbijediti adekvatno upravljanje integritetom.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je odgovorio da je Zakonom o sprječavanju korupcije utvrđeno da javni funkcioner ne može biti predsjednik ili član organa upravljanja i nadzornog organa, izvršni direktor, član menadžmenta javnog preduzeća, javne ustanove ili drugog pravnog lica. Takođe, utvrđeno je da je javni funkcioner dužan da svoju funkciju vrši na način da javni interes ne podredi privatnom, kao i da ne izazove sukob interesa u vršenju javne funkcije. Naglasio je da je Etičkim kodeksom poslanika propisano da su poslanici dužni da u vršenju svoje funkcije djeluju isključivo u

javnom, odnosno opštem interesu, a ne ličnom, niti u interesu pojedinaca ili grupa radi postizanja direktne ili indirektno koristi. Poslanici su izabrani od strane građana i jasno je da zastupaju javni interes, jer se zakoni odnose kako na poslanike, tako i na sve druge građane.

Ekspert Reed smatra da bi poslanici trebalo da upoznaju javnost ukoliko imaju privatni interes u vezi sa određenim aktom, ali se uvođenjem sankcija ne može riješiti to pitanje, već treba raditi na jačanju svijesti poslanika da upravljaju integritetom.

Ekspert Reed se interesovao i za mogućnost podnošenja amandmana od strane poslanika i upitao do kog trenutka poslanici mogu da podnose amandmane na predlog zakona, a predsjednik Odbora ga je detaljno upoznao sa odredbama Poslovnika Skupštine Crne Gore kojima je ovo pitanje precizno regulisano.

Sagovornici su izrazili zadovoljstvo sastankom, uz nadu da će razmijenjene informacije biti korisne objema stranama u budućem radu.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković